

Jeskyňe v povodí horní Otavy

Typickým příkladem takto člověkem ovlivněného podzemí je *Strašinská jeskyně*. Těžbou rozšířený vchod se nachází v menším opuštěném lomu na úpatí vrchu Na Palových. V literatuře byla poprvé zmíněna V. Zepharovichem již v roce 1854. Průzkumy zde ve 30. letech 20. století prováděli místní občané Dr. Tůma a učitel Pešek, kteří se prokopali do většiny dnes známých chodeb. V r. 1936 byl v jeskyni založen „důl“ na těžbu železných rud. Ze sedimentů vytěžený limonit byl zprvu dodáván do hutí, později využíván i v keramickém průmyslu. Přestože tato aktivita neměla dlouhého trvání, bylo odtěženo značné množství materiálu a hlavního prostora jeskyně tak byla podstatně zvětšena. Podrobný výzkum, který byl zaměřen především na obsah rud v jeskynních sedimentech, zde v roce 1953 provedli členové Krasové sekce Přírodovědeckého klubu v Praze. Celková délka poměrně členitého labyrintu chodeb je dnes cca 200 m. V nejnižší části hlavní síně se nachází jezírko, které může za vydatných dešťů vyplňovat i podstatnou část spodních partií jeskyně. Právě kolísání vodní hladiny je zřejmě příčinou vzniku mohutných kuželovitých „hrnců“, jež se zde aktivně tvoří ve stropích.

V lomu asi 700 m severně od Nezdic byl odkryt vchod do 35 m dlouhé jeskyně nazvané *Fík*. Většina strmě ukloněných chodeb a prostornějších dutin je vyvinuta podél tektonických poruch. Dosud objevené prostory jsou zřejmě součástí většího krasového systému. Jedna z mála vodou aktivně protékaných jeskyní v oblasti Šumavy se nachází v údolí Pstružného potoka poblíž Hartmanic. Vyčerpáním jezírka v původně 7 m dlouhé vstupní chodbě se v roce 1988 podařilo jeskyňářům proniknout do navazujících prostor a celková délka jeskyně s názvem *Peklo II* je dnes asi 50 m. Krasová voda z této jeskyně pak vyvěrá v nedaleké, těžbou rozšířené dutině, označované jako *Peklo I*. Další krasové objekty v povodí horní Otavy většinou představují menší puklinové dutiny s velikostí do 10 m. Za zmínku snad ještě stojí jeskyně *U Kameníků*, která byla objevena při hloubení studny v obci Hejná. Necelých 30 m nízkých a členitých prostor s pisolity na stěnách bývá občasně zaplavováno podzemními vodami.

Kras v okolí Lipenské přehrady

Počátkem roku 1983 byly při razbě jedné z chodeb v grafitovém dole Václav u Bližné objeveny rozsáhlé krasové prostory, které se řadí k největším dosud známým objektům v moldanubických mramorech. K objevu došlo za poměrně dramatických okolností, kdy průval vod a zvodnělých

sedimentů zaplavil po několika postupných odstřelech velkou část dolu. Celkový objem vyprázdněných krasových prostor je odhadován na 4000 m³. Vchody do třech izolovaných dutin se nacházejí na třetím patře důlního díla v hloubce 65 m pod povrchem. Jeskyně *Bližná 1* představuje mohutnou, 27 m vysokou propastovitou prostorou, která v horní části přechází do členité horizontální úrovně. Dno strmě ukloněné chodby *Bližná 2* je tvořeno balvanitou sutí, z níž vytéká krasový pramen o vydatnosti cca 12 l/sec. Délka této chodby je přibližně 28 m. Kromě uvedených prostor byla v průběhu těžby odkryta i řada dalších dutin, avšak již podstatně menších rozměrů. V relativně nedávné době byla těžba grafitu ukončena a pitná voda z krasových dutin je dnes čerpána ke komerčnímu využití. I v tomto případě lze předpokládat, že objevené dutiny jsou pouze dílčími úseky rozsáhlejšího systému.

Geneticky k němu zřejmě můžeme přiřadit i krasové objekty obnažené těžbou v dobývacím prostoru nedalekého lomu u Černé v Pošumaví. Vchod do jeskyně na *Vápenném vrchu I* byl objeven pracovníky CHKO Šumava v roce 2000. Vstupní „propáстка“ ústí do hlavního prostoru o velikosti cca 14 x 8 m, z níž vybíhá několik menších, původně zahliněných a obtížně prostupných chodeb. Průzkumnými pracemi byla v následujících letech jeskyně „prodloužena“ až na dnešních 90 m. Dalším úsekem tohoto systému je v roce 2007 objevená jeskyně *Na Vápenném vrchu II*. Dominantní prostorem je zde 15 m dlouhá a místy až 5,5 m široká složitě modelovaná vstupní chodba. Členitá počva s několika výškovými stupni je zčásti pokryta sutí z objeveného závrtu. Pokračování směrem k severu má většinou charakter menších, v profilu ukloněných chodeb, na konci uzavřených hlinitým sifonem. Za vydatných dešťů podzemím protéká občasný vodní tok, který se vytrácí v neprůlezných puklinách. Krasový systém zde kopíruje struktury vápencového tělesa a má pravděpodobně velmi nepravidelný horizontální i vertikální průběh. Vlivem zvětrávání a následného transportu klastických materiálů je rozdělen do řady izolovaných částí, které si i nadále zachovávají svoji původní hydrogeologickou funkci. Celková délka dosud zdokumentovaných podzemních prostor je cca 150 m, ze speleologického hlediska jsou však jeskyně na Vápenném vrchu perspektivní lokalitou.

Několik poznámek na závěr

Se sporadickými projevy krasovnění se můžeme setkat například i v komplexu podzemních vá-

Hlavního prostora jeskyně Na Vápenném vrchu I. Ve spodní části je patrné koryto občasného vodního toku. Foto Josef Vandělik

pencových lomů u Muckova. Na území CHKO je pak evidováno ještě několik dalších objektů. Jako jeskyně u Hutského Dvora je označována dutina v menším jámovém lomu cca 1 km sv. od zaniklé osady stejného jména. V tomto případě se však jedná spíše o podzemní dobývku vápence, dnes již z větší části poznamenanou řícením. Podobně lze nahlížet i na objekty poblíž bývalé osady Cudrovice severně od Volar. Historicky zajímavým objektem se jeví tzv. jeskyně *U Vícemil*. Drobné korozní dutiny v místním opuštěném lůmku mohou být pozůstatkem rozsáhlé Bořického jeskyně, která byla v roce 1880 popsána významným českým geologem a paleontologem J. N. Woldřichem.

V širším okolí popisované oblasti se samozřejmě nachází celá řada dalších, mnohdy mimořádně významných krasových objektů. Z těch větších můžeme zmínit například Jiříčkovu jeskyni u Malenic, rozvětvený systém chodeb vytvořený na kontaktu mramorů s nekrasovými horninami. Mezi cenná archeologická a paleontologická naleziště se řadí lokality v okolí Dobrkovic (jeskyně U Hamru, U Váduktu, Dobrkovický komín) nebo dnes již pouhé torzo Sudslavické jeskyně. Jak bylo zmíněno již v úvodu, byla většina pošumavských jeskyní objevena při těžbě surovin, stejná činnost pak v mnoha případech zapříčinila i jejich zánik.

Seznam literatury je připojen k webové verzi článku na www.casopis.ochranaprirody.cz

Ze světa lesních samot do světa přírody

Jan Kozel

Ačkoliv Národní park Šumava (dále NPŠ) dosáhl teprve 30 let své existence, jeho historie se začala psát mnohem dříve. Pomineme-li holocénní vývoj středoevropských společenstev, který na Šumavě probíhal dlouho bez vlivu člověka, je pravděpodobně konec 19. století obdobím, které významně poznamenalo péči o les i v první polovině trvání NPŠ. Tato doba „světa lesních samot“ přinesla na Šumavu mnoho změn

a především se stala na dlouho důkazem, že zdejší ekosystémy jsou výrazně ovlivněné člověkem. Lidé si tehdy, když téměř celá střední Evropa byla zbavená lesů, nedokázali představit, jak probíhá spontánní vývoj lesních společenstev. Vichřici a kůrovce vnímali jako katastrofu a konec lesů. Zůstalo jim to minimálně do konce 20. století a s touto představou řada z nich přistupovala i k nově vznikajícímu národnímu parku.

Prvních 30 let trvání NPŠ přineslo zcela nové pohledy na vývoj horských lesů po rozsáhlých narušeních. Západoúpatí Plesné 13 let po rozpadu horního stromového patra větrem. Foto Jan Kozel

Byl to začátek objevování spontánního vývoje lesních společenstev po několika stoletích jejich využívání. Květnatá bučina na Spáleníšti. Foto Jan Kozel

Rozpad horního stromového patra mění mikroklimatické podmínky a umožňuje rozvoj přirozené obnovy. Moréna Plešného jezera (2018). Foto Jan Kozel

Stín Černého trojúhelníku

Není se co divit. Rozvoj průmyslu v oblasti tzv. Černého trojúhelníku způsobil antropogenní rozpad lesů většiny pohoří ČR. Přestože Šumava byla počátkem 90. let nejzachovalejším lesním komplexem ve střední Evropě, úzkost plynoucí ze zkázy Krušných hor a podstatné části sudetských

pohoří umocnila obavy o šumavské lesy. V prvních letech po vyhlášení NPŠ vycházela péče o les z opatrných představ o spontánním vývoji lesních společenstev. Opatrnost se projevovala zejména tím, že i přes to, že 22% plochy NP patřilo do přísně přírodní I. zóny, bezzásahovost byla jen podmíněčná. I v přirozených a málo pozměněných ekosys-

témech se totiž s aktivní péčí počítalo. Bez zásahů mohly zůstat jen přirozené lesní porosty edafických klimaxů a podmíněně větší celky klimatického klimaxu ve vegetačním stupni s výrazným zastoupením listnáčů.

Strach o lesy

V převážné většině lesů tehdy, podle Plánu péče o NPŠ, bylo nezbytné účelové hospodaření. A to nejen ve II. zóně (75% rozlohy NPŠ), ale v opodstatněných případech i v zóně I. Tato podmínka byla zásadní pro vymezení I. zón na lesní půdě, protože lesy ve smrkovém lesním vegetačním stupni vesměs silně ovlivnily hospodářské zásahy a jejich zdravotní stav byl kvůli působení vnějších faktorů velmi špatný. Zde se zřetelně projevuje stigma „světa lesních samot“ a nepříznivé zkušenosti ze severních pohoří ČR, protože zanedbání obnovy a zhoršování vnějších faktorů prostředí představovalo „smrtelné nebezpečí“ pro přežití a reprodukci těchto porostů. Proto byly na místě zásahy podporující obnovu včetně obnovy umělé. Dokonce u přirozených horských smrčín, které bylo žádoucí zachovat bez zásahu, se objevovala otázka jak dlouho. S opatřeními proti šíření podkorního hmyzu se tedy počítalo i v přísně přírodní zóně.

Lovit a podporovat listnáče

Aktivní péče nesouvisející s nahodilými těžbami však podle prvního plánu péče obsahovala řadu moderních prvků, které bychom dnes mohli směle zahrnout do aktuálních koncepčních dokumentů. Například: plně využívat přirozenou obnovu lesa, podporovat jiné dřeviny než smrk včetně dřevin přípravných, udržovat porosty v řidším zápoji, aplikovat účelové výběry, lov odvíjet od stavu lesních porostů, nikoliv od normovaných stavů, nebo omezit právo myslivosti na redukční odstřel. Vysokou zátěž po založení NPŠ totiž představovala velká spárkatá zvěř. Na začátku 90. let se hovořilo o výrazném přemnožení jelení zvěře, jejíž stavy byly v NPŠ neúnosně vysoké a velmi omezovaly přirozenou obnovu.

Kůrovec je tady!

Opatrná snaha o spontánní vývoj v některých částech tehdejších prvních zón dostala povážlivé trhliny již v letech 1993

a 1994. Početnost populace kůrovců rostla, protože v centrální oblasti Šumavy se objevilo několik zdrojů např. na Modravských slatích nebo v okolí Mokrůvek a Pytláckého rohu, kam se hmyz přesouval z Národního parku Bavorský les. V roce 1994 se přehodnotil způsob vymezení I. zón, což vyústilo ve změnu zonace v roce 1995. Z původního 22% podílu I. zón (54 částí) zbylo jen 13% plochy NPŠ rozdělené do 135 ostrůvkovitých segmentů. V těchto segmentech se zasahovat nemělo. Současně vzniklo bezzásahové území napříč I. a II. zónou o rozloze 1326 ha u Březníku (Mokrůvka, Březník, Roklanská hájenka), kde se ve II. zóně (847 ha) nekácelo, ale uměle obnovovalo.

Kácet, či nekácet?

V nově vymezených segmentech I. zóny se proti podkornímu hmyzu opravdu nezasahovalo. Šumava se stala v médiích synonymem pro kůrovce a paralelou imisních velkoplošných rozpadů z 80. let. Gradace vrcholila v roce 1996. Ve vybraných částech I. zón se začalo zasahovat až v roce 1999. V souladu s výjimkami ze ZOPK se kácely kůrovcem napadené stromy a asanovaly polomy. Rozdíl proti II. zónám spočíval v tom, že se odkorněné kmeny ponechávaly k zetlení a nevyklízaly se. Vleklé odborné a politické diskuse o směřování NPŠ měly velký mediální prostor a vyústily v legendární otázku „kácet, či nekácet?“. Konec tisíciletí byl v NPŠ ve znamení poklesu kůrovcové gradace, která doznívala na jižním úpatí Černé hory, a nového plánu péče. Početnost populace podkorního hmyzu poklesla a výrazně se snížil objem nahodilých těžeb.

Zlom u jezera

V centrální Šumavě byl relativní klid, ale pozornost veřejnosti se upřela k Trojmezné. V tamější I. zóně u Plešného jezera byla ohniska kůrovce, která se měla asanovat kácením. To se stalo v roce 1999 předmětem občanského protestu. Správa NPŠ asanaci zastavila, na Trojmezné zůstal segment I. zóny bez zásahu, a současně se rozhodla porovnat vývoj lesa v podobných stanovištních podmínkách s různým přístupem na Trojmezné a na Smrčině. Na Smrčině kácet, na Trojmezné nekácet. V letech 1996–2000 se v NPŠ každý rok uměle obnovilo v průměru 500 ha lesa převážně smrkem. Byl to začá-

Na Trojmezné nekácet! Kulminace napadení kůrovci v okolí Plešného jezera (2007). Foto Archiv Správy NPŠ

Obnova přirozených ekosystémů přichází rychle a je pestrá. Kar Plešného jezera (2015). Foto Jan Kozel

tek objevování spontánního vývoje horských lesů po několika stoletích jejich využívání a současně daň za nezkušenost.

Obavy z kůrovce trvají

Druhý plán péče v historii NPŠ (2001–2010) vycházel z platné zonace a stanovil mj. cíle v podobě dvoufázového rozšíření I. zón.

Stále však panoval strach z rozpadu horního stromového patra: „Po dobu existence velkých zdrojů kůrovce trvá potřeba důsledných asanačních zásahů, které mohou mít místy ještě plošný charakter.“ Následně se předpokládala „udržovací sanitární péče do roku 2030“. Z tohoto důvodu Plán péče hovořil o tzv. přechodném období do roku

Největší dynamiku zatím vnesl do vývoje lesních ekosystémů v NPŠ orkán Kyrill. Šumava je v zrcadle času zelenější. Květen 2007 a říjen 2017 v okolí Stožce. Foto Jan Kozel

2030, příp. 2040, v jehož rámci bylo součástí péče „tlumení rozsáhlých nepřírodných narušení antropicky oslabených ekosystémů“. V I. zónách se na základě výjimky ze ZOPK připouštělo odkorňování polomů, kácení kůrovcem napadených stromů s ponecháním veškerého dřeva na místě včetně kácení nezbytného množství lapáků.

Ekosystémová ochrana

Současně se však objevují pokrokové prvky péče o les. Jejím cílem se stala ekosystémová ochrana včetně ochrany přirozených procesů. Vyloučily se úmyslné obnovní holosečné těžby a odsouvání porostních stěn, obnovované porosty se nedomycovaly a od určité fáze se dále ponechávaly přirozenému rozpadu. V lese zůstávaly nezpracované souše a dostatečný podíl pokáceného dříví k zetlení. V obnově lesa se kladl důraz na přirozenou obnovu, cílenou péči o pionýrské dřeviny a podstatně větší prostor se ponechával sukcesi. Omezila se umělá obnova smrkem a snížily hektarové počty sazenic. Účelové výběry cílily na podporu druhové diverzity a zásahy měly být úrovnové. Zvyšovala se ekologická stabilita lesa, přestalo se počítat s prvky lesa věkových tříd a pasečným způsobem hospodaření.

Méně jelenů a smrku

Během první dekády po založení NPŠ se podařilo zmírnit negativa spojená s vysokými stavy spárkaté zvěře a vznikla soustava přezimovacích zařízení. Tlak na snížení početnosti jelena evropského byl mnohem

vyšší než před vznikem parku a výsledky se odstavily. I přesto vyžadovala podpora druhové rozmanitosti, pionýrských dřevin a přirozené obnovy stálé udržování ekologicky únosných stavů jelení zvěře lovem. Lesní školky se po transformaci přeorientovaly na pěstování jedle a listnatých dřevin, které v umělé obnově převládly. V roce 2001 se v NPŠ poprvé uměle obnovilo více listnáčů a jedle než smrku.

Kyrill otáčí kormidlo

Prvních šest let nového tisíciletí v šumavských lesích bylo klidem před bouří. Nebyla to však bouře, ale orkán Kyrill, který na Šumavu počátkem roku 2007 přinesl velké změny. Byly to změny v přístupu k řešení rozsáhlých narušení lesních ekosystémů, změny v pojetí bezzásahovosti i změny lesa samotného. Orkán Kyrill narušil převážně dospělé lesní porosty téměř v celé délce hraničního hřebenu od Debrníku po Smrčinu. Rozsah narušení vyžadoval zcela jiný přístup, než jaký byl popsán v platném plánu péče. Kompletní asanace nebyla možná bez výrazného poškození lesních společenstev a předmětů ochrany NPŠ. Rozhodnutím MŽP proto vzniklo území ponechané samovolnému vývoji o rozloze cca 16 000 ha.

Vítr přináší světlo

Na zbytku území se zasahovalo. Zonace měla od roku 2007 pouze formální význam, protože neodrážela aktuální stav ekosystémů ani způsob obnovního managementu. Ponecháním polomů bez zpracování (Po-

lom, Plesná, Ždánidla, Černá hora, Radvanovický hřeben, Stožec, Kalamitní svážnice) se významně podpořila biokomplexita lesních půd, když mechanické působení stromů v podobě vývratových koláčů mj. narušilo méně propustné části půdního horizontu. Postupné tlení kořenů dávalo opadávající minerální půdu, která blokovala sukcesi, vytvářela terénní deprese a vyvýšeniny. Tím se zvýšila retenční schopnost lesních půd a pravděpodobnost pozvolné spontánní obnovy lesa. Současně s narušením lesních porostů se změnila mikroklimatické podmínky, které umožnily masivní rozvoj přirozené obnovy.

Kůrovcem to začíná

Narušení větrem plynule přešlo do gradace podkorního hmyzu, jež trvala do roku 2012. Kůrovec se postupně přesouval z bezzásahových částí do těch s aktivní péčí. Asanační zásahy byly relativně rozsáhlé, ale na rozdíl od 90. let více respektovaly biologické dědictví lesních ekosystémů. V lesích zůstávalo větší množství dřeva i dříví k zetlení, přípravné dřeviny se začaly hojně uplatňovat i díky soustavné regulaci početnosti spárkaté zvěře a v umělé obnově jasně převládaly listnáče a jedle. Gradace kůrovců po orkánu Kyrill přinesla zcela nové pohledy na vývoj horských lesů po rozsáhlých narušeních. Začala se sledovat obnova lesů po rozpadu horního stromového patra a míra narušení po roce 2007 násobně překonala první kůrovcovou epizodu na Modravsku.

Narušením k pestrosti

V průběhu druhé dekády nového tisíciletí se mimo bezzásahová území uplatňoval aktivní obnovní management. Vycházel z konceptu přestaveb lesních porostů, navazoval na vhodné postupy z předchozích koncepčních dokumentů a aktuálních poznatků o vývoji lesních společenstev. Hlavní důraz kladl na zvyšování ekologické stability lesních porostů, úpravu jejich druhové skladby a regulaci početnosti jelení zvěře. Důležitou roli měly nahodilé těžby, neboť i skrze ně lze příznivě ovlivnit diverzitu lesních společenstev. Těžily se pouze kůrovcem napadené smrky, u kterých bylo reálné dosáhnout účinného efektu ochrany okolních porostů. Souše se nevyklízovaly stejně jako jedle, buky a ostatní dřeviny tvořící základ budoucího lesa. Vedle toho se zachovávaly pro rozrůzněnost důležité strukturní prvky, jako vývratové koláče, pahýly vývratů a zlomů. Tento postup zajistil dostatek tlejícího dřeva i doupných stromů pro zlepšení druhové rozmanitosti vázané na přítomnost dřeva v různém stupni rozkladu.

Mezery bez smrku

Těžiště plánované aktivní péče bylo v mladých porostech, kde je největší naděje na úspěšnou diferenciaci a podporu v minulosti obnovených cílových dřevin. Účelové výběry inspirované ekologickým lesnictvím zahrnovaly také zásahy s proměnlivou intenzitou, včetně tvorby porostních mezer. Ty výrazně zvyšují pestrost druhotných porostů a zlepšují tak mj. biotop tetřevovitých. Účelové výběry se uplatňovaly i v porostech středního věku, kde navazovaly na předchozí péči. Zlepšují cenotické postavení jedle a listnáčů, zvyšují prostorovou diferenciaci, ekologickou stabilitu a odolnost lesních ekosystémů. Umělá obnova je jen doplňkem obnovy spontánní a od roku 2014 se v NPŠ nesázejí žádné smrky.

Samovolný vývoj po letech

Lesní porosty v území bez zásahu, které od 1. 3. 2020 leží v nově vymezené přírodní zóně NPŠ, se spontánně obnovují. Vyskytuje se zde velké množství tlejícího dřeva v různém stupni rozkladu, jehož objem se během posledních dvou desítek let zdvojnásobil a blíží se přirozenému stavu

Společenský vývoj i vývoj lesních společenstev umocnil význam NPŠ a ekosystémových služeb, které poskytuje. Malá Mokrůvka 25 let po narušení hmyzem. Foto Jan Kozel

(212 m³.ha⁻¹). Narušení hmyzem nebo větrem postihne každoročně několik desítek hektarů, což je součástí přirozené dynamiky lesních ekosystémů v přírodní zóně NP. Rozpad horního stromového patra mění mikroklimatické podmínky a umožňuje rozvoj přirozené obnovy. Její nepravidelné a náhodné uspořádání svědčí o probíhající úspěšné samoregulaci. Početnost obnovy v polohách nad 1150 m n. m. se v NPŠ zvýšila téměř 5krát a její druhová skladba zaznamenala výrazný posun k vyššímu zastoupení přípravných dřevin, jejichž podíl vzrostl z 5 na 27%. Tato změna je však vzhledem k roli pionýrských dřevin a konkurenceschopnosti smrku dočasná.

Úspěšná aktivní péče

Množství tlejícího dřeva se zdvojnásobilo také v lesích s aktivní péčí, které leží v zóně přírodě blízké a především v zóně soustředěné péče. Jeho hektarový objem se blíží 50 m³ a vytváří velmi dobré podmínky pro revitalizaci lesních půd, zlepšení vodního režimu a druhové rozmanitosti. Pozitivně se změnila i struktura lesních porostů, když významně poklesl podíl lesů s jednoduchou strukturou ve prospěch lesů s přítomností dalších stromových vrstev. Současně v lesích NPŠ v nadmořské výšce do 950 m vzrostla více než 5krát početnost obnovy. U jedle, buku a kle-

nu dokonce více než 10krát. To lze přisoudit vhodně zvoleným prvkům aktivního obnovního managementu. Dosavadní péče o lesní ekosystémy v NPŠ zvýšila jejich prostorovou i druhovou rozmanitost, posílila autoregulační schopnosti a ekologickou stabilitu i přesto, že stále dominuje smrk.

30 let poučení z přírody

Nepotvrdily se obavy o přežití a obnovu šumavských lesů, které odbočily z „cesty Krušných hor“. Společenský vývoj i vývoj lesních společenstev umocnil význam NPŠ a ekosystémových služeb, které poskytuje. Ukázalo se, že šumavská lesní společenstva jsou schopna spontánní obnovy a poskytují vhodné prostředí pro úspěšné přežívání i návrat důležitých a vzácných druhů. Zpětná vazba a poučení z přírody, které dlouhodobě sledovaná pasivní i aktivní péče o NPŠ přináší nejen biologům, ale i lesníkům a ekologům, jsou nesmírně užitečné. NPŠ tak navazuje na první snahy o ochranu přirozených procesů v lesích a poučení z jejich sledování může výrazně přispět efektivní a trvale udržitelné péči o krajinu. Vždyť např. zkušenosti s kůrovcovými gradacemi a obnovou lesa v NPŠ jsou pro adaptivní management v době klimatické změny a řešení rozsáhlého rozpadu hospodářských lesů v ČR velmi užitečné.